

Table of Contents

התכנית הנ"ל נערכה ע"י יצחק צבי אושינסקי.

תכנית זו הינה תמצית הנושאים המרכזיים המצויים בשולחן ערוך חלקים אבן העזר וחושן משפט, והיא מעובדת מתוך 605 סימני השולחן ערוך המצויים בחלקים אלו.

התכנית חולקה ע"פ סדר מבחני הדיינות הנהוגים ברבנות הראשית לישראל, דהיינו לארבעה חלקים: אבן העזר, חושן משפט חלק א, חושן משפט חלק ב וחושן משפט חלק ג.

שולחן ערוך חלק אבן העזר:

הלכות נישואין (פריה ורביה):

גיל הנישואין
עם מי מתחתנים
פסולי קהל
נשים האסורות לכהן

הלכות אישות:

פסולי חלל
דיני אשה קטלנית (שמתו שני בעליה הראשונים)
אשה הנחשדת בזנות
כמה זמן תמתין גרושה או אלמנה לפני נישואיה
עריות מהתורה ומדרבנן
דיני התרת אשה עגונה
הרחקות מקרבה לעריות
דיני ייחוד

הלכות קידושין:

אופני הקידושין
לשונות הקידושין
פרטים בחלות הקידושין
ברכת האירוסין
שליחות לקידושין

קידושין בתנאי
 קידושין בהסכמת האשה
 קצת מדיני עדות קידושין
 קדושי קטנים וכן בענין קידושי יוצאי דופן
 דין סבלונות (מתנות שבין חתן לכלתו)
 דיני ארוס וארוסה
 מהי חופה, ולענין מה קונה
 ברכת חתנים (שבע ברכות)
 זמן הנישואין
 שמחת חתן וכלה

הלכות כתובות:

פרטי דין כתובה
 כתובת חרש או קטן
 טענת בתולים
 חיובי אדם לאשתו ואשה לבעלה
 חובתו במזונות אשתו
 חיובו במזונות בניו
 חובתו לתת מדור וכסות לאשתו
 היכן יגורו לאחר הנישואין
 חיובי עונה לאשתו
 דיני מורד ומורדת
 חיובו לפדותה ולרפאותה
 מעשי ידיה לבעלה
 דין מציאת האשה
 דיני נכסי מילוג ונכסי צאן ברזל
 חיובו של הבעל לקבור את אשתו ודין ירושת אשתו
 מזונות האלמנה
 חיובי דירה לאלמנה
 מעשי ידי אלמנה ליורשים
 שבועת האלמנה והגרופה
 שמין לאלמנה את חפציה כשבאה ליטול כתובתה (ודין גרושה בזה)
 ממה נגבית הכתובה
 כמה גובה בכתובתה
 המוכרת או מוחלת כתובתה
 כתובת בנין דכרין
 מזונות הבנות
 עישור נכסים לבת הנישאת
 קיבל על עצמו לזון את בת אשתו
 דיני אשה שעוברת על דת (הנהגות לא ראיות)
 הנושא אשה באיסור
 דיני אשה שאסורה לו

הלכות גיטין:

באיזה מצב יגרש את אשתו
 דין חרם דרבנו גרשום שלא יגרש בעל כרחו
 ציווי המגרש בגט
 המגרש יהיה צלול בדעתו
 מי כותב את הגט ועל מה נכתב
 נוסח הגט
 דיני הזמן בגט (תאריך)
 המקום המצויין בגט
 דיני חתימת הגט
 דיני עדי הגט
 הגט יהיה לשמה
 עדי מסירה בגט
 ביטול מודעות וגט בכפייה
 קריאת הגט
 דיני מסירת הגט מידו לידה
 דיני שליחות בגט
 הבאת גט בא"י או בחו"ל
 תנאים בגט
 גט ישן (שהתייחד עמה לאחר הכתיבה)
 חובת גט מאדם שחי עמה ללא נישואין
 מתי כופין לגירושין ודיני הכפייה

הלכות מיאון ייבום וחליצה**דיני סוטה****שולחן ערוך חלק חושן משפט (חלק א- מבחן ראשון):****הלכות דיינים:**

מה דנים ומה לא דנים בזמן הזה
 מי בסמכותו לדון בזמן הזה
 בכמה דיינים דנים
 מתי עושה אדם דין לעצמו
 באיזה יום ובאלו שעות יושבים לדון
 מי ראוי לדון ומי פסול
 את מי ממנים לדיין
 איסור שוחד ושכר הדיינים
 הזמנה לדין
 דיני פשרה

בחירת הדיינים ע"י בעלי הדין
 מי הקובע באיזה ב"ד ידונו
 זמן להביא ראיות
 השוואת בעלי הדין בכל דבר
 הולכים אחר הרוב
 אופן מתן פסק דין
 קיבלו הצדדים על עצמם דיין קרוב או פסול
 התובע הוא הקודם בכמה ענינים
 דיין שטעה בדין
 שלא לדון בערכאות

הלכות עדות:

החובה להעיד וסדר קבלת העדות
 דרישה וחקירה
 עדים המכחישים
 פסולי עדות מחמת קירבה משפחתית
 פסולי עדות מחמת עבירות שעשו
 פסולי גוף כחרש שוטה וקטן
 נמצא עד קרוב או פסול
 פסולי עדות מחמת נגיעה

הלכות הלוואה:

כתיבת שטר לאחד מהצדדים בלא הצד השני
 דיני התחייבות
 שטר שנמחק או אבד
 לשון השטר
 זמן השטר (תאריך)
 אופן כתיבת שטר
 דיני עדים החתומים על השטר
 שטר שיש בו איסור
 כל דיני שלישות (שליחות בחובות)
 טענת פרוע מול שטר מקויים
 דיני שיעבוד ודבר שלא בא לעולם
 דיני אשה הנושאת ונותנת בבית (עצמאית) ביחס לשטרות
 דיני שטר שנמצא
 אופן מכירת שטרות
 שמיטת כספים ופרוזבול
 שטרות שנעשו בערכאות של גויים
 דיני נאמנות (שהלווה האמין למלווה)
 דיני משכון
 משך זמן ההלוואה (החוב)
 היכן יפרע את החוב ובמה יפרע

שולחן ערוך חלק חושן משפט (חלק ב - מבחן שני):

הלכות טוען ונטען:

חובתם של תובע או נתבע לברר טענותיהם
דיני שבועות, מהתורה או מדרבנן
הכחשות בין תובע ונתבע, ודיני "מתוך שאינו יכול להישבע, ישלם"
שבועה על טענת ספק
לווה משניים סכומים שונים ולבסוף תובעים אותו שניהם את הסך הגבוה
דיני שני אנשים שלוו מאחד (וכן שותפים שלוו)
פריעה בתוך זמן ההלוואה
הכחשות בין הצדדים ודיני "מוחזק כפרן"
האם רשאי בעל דין לשנות את טענותיו מפעם לפעם
דיני "משטה הייתי כך"
דיני "שלא להשביע את עצמי"
טענת פרוע או מזוייף מול שטר (מקוים או שאינו מקוים)
דיני מיגו
שטר או חוב שכבר נפרע חלקית
דיני "שיעבודא דרבי נתן" (הלוה הלווה לאדם אחר)
דיני שבועה דרבנן או דאורייתא ועוד פרטים רבים בהלכות שבועות
שיעור כפירה והודאה
שבועת הניזקין או הנחבלים
דיני חשוד על השבועה
דיני שבועת ספק
דיני גלגול שבועה
דיני שבועה על קרקעות
שבועת חרש שוטה וקטן ואשה

הלכות גביית מלווה:

האיסור להיכנס לבית החייב ולקח לו משכון
דיני סידור לבעל חוב (מה משאירים לבעל חוב שלא גובים ממנו)
סדר גביית החוב
בדיקה הלווה שאכן אין לו ואינו רמאי
זמן לפירעון
גביית מעות או מטלטלין
גביית קרקעות
דיני שומא
דיני קדימה בגביית חובות
דיני תופס לבעל חוב

הלכות גביית חוב מהיתומים:

היתומים חייבים לפרוע חוב האב
 יורשים של המלווה נפרעים מהלווה
 מתי גובים גם מנכסים של קטן
 דיני גביית מלווה בשטר ומלווה בעל פה
 דיני גביית בעל חוב מנכסים שקנה אח"כ או ממשועבדים
 דין בעל חוב שגובה מלקוחות שקנו מהלווה

הלכות אפותיקי:

מהו "אפותקי"
 דיני אפותקי
 אופן פירעון חובות, ליד המלווה או באופן אחר

הלכות עושה שליח לגבות חוב:

דיני שולח את פירעון החוב ע"י שליח

הלכות הרשאה:

מהי "הרשאה" ודיניה
 שלח שליח לגבות חובו ומת המלווה או שביטל את ההרשאה
 כיצד כותבים הרשאה ובאיזה סוגי חובות
 מי יכול למנות טוען שיטען במקומו את הטענות בבית דין (הרשאה)
 פרעון חוב במעמד שלושתן
 הלווה מאשתו ואח"כ גירשה
 דיני פורע חובו של חבירו או שעשה בשבילו פעולה אחרת (דין "מבריה ארי")

הלכות ערב:

דיני ערב בשטר וערב בעל פה
 סוגי הערבים
 מתי נפרעים מהערב ומתי מהלווה
 דיני ערב שפרע את החוב במקום הלווה
 האם רשאי ערב לחזור בו מהסכמתו להיות ערב
 דיני ערב אחד לשניים או שניים לאחד

הלכות חזקת מטלטלין:

דיני חזקת מטלטלין
 בעל מלאכה שטוען שהחפץ שתוקן על ידו הוא שלו משום שקנאו מהבעלים
 חזקה בבעלי חיים
 אדם שמצא כלי אחר במקום הכלי שהשאיר, האם יכול ליטלו לעצמו?

לקט פירות משל חבירו, האם נאמן שהם שלו?
 דיני "שניים אוחזים בטלית" (חזקה עם תפיסה)
 דיני חלוקה במוחזקות
 דין שאלה בהלכה שהפוסקים חלוקים בה

הלכות חזקת קרקעות:

חזקת קרקע, בית וחנות
 חזקת שדות
 חזקה בטעות
 חזקה שלא בפני המערער
 עדות על חזקה
 מהי מחאה המבטלת את החזקה
 אדם שאבדה לו הדרך לשדהו, ממי יקבל אותה
 למי אין חזקה למרות שמשמש
 מי אלו שאין אכילתם בשדה משמשת ראייה שהשדה שלהם
 מתי יש חזקה גם לאלו שבד"כ אין להם חזקה

הלכות נזקי שכנים:

דינים שונים של חזקה בשימושים מסויימים באוירו או בחצירו של חבירו
 פתיחת חלון מול חלון או דלת מול דלת, וכמה הוא צריך להרחיק
 מתי יש לאדם חזקה על פתיחת חלונו מול חבירו
 הרחקת הרבה סוגי נזיקין מחבירו
 דיני "יורד לאומנות חבירו" (פותח חנות באיזור שיש בו חנות אחרת מאותו סוג)
 דיני מכירות למיניהם בערים שכבר יש מוכר שעוסק בכך

הלכות שותפות בקרקע:

חלוקת חצר בין שני שותפין (ע"י קיר)
 חלוקת גינה בין שניים
 היזק ראייה בין גגות
 חלוקת שני חצרות סמוכות במפלס שונה
 אלו דברים חייב כל אחד לעשות או לתת מכספו לצורך החצר המשותפת (כולל גביית דמי ועד בית)
 באלו דברים חייבים כל בני העיר להשתתף
 בית ועליה (קומה שניה), אלו תיקונים מוטלים על כל אחד
 נפל כותלו לגינת חבירו
 שטף נהר את יבולו וזרעו בתוך שדה חבירו
 רכש חצר בתוך חצר של אחר
 קלקול במערכת ההשקיה, וסדר ההשקיה

שולחן ערוך חלק חושן משפט (חלק ג- מבחן שלישי):

הלכות חלוקת שותפות

הלכות מצרנות

הלכות שותפים:

כיצד חלה השותפות
מה מותר ומה אסור לשותף לעשות בעסק המשותף
דיני פירוק שותפות
עוד פרטים רבים בדיני שותפות

הלכות שליחות:

מיהו שליח ומה דיניו, ביחס לשליח או ביחס למעשה השליחות שאותו מבצע

הלכות מקח וממכר:

דינם של דיבורים בעסק (לא קנין)
כיצד קונים קרקע
דיני חליפין
כיצד קונים בעלי חיים
כיצד קונים מטלטלין
האם כסף קונה
קנין חצר
קנין סיטומתא (מנהג הסוחרים)
קנין אגב קרקע
דיני "מי שפרע" (דיבור ללא קנין)
מכירה באונס
דיני אסמכתא
דיני מכירה שנעשתה באיסור
מכירת דבר שלא בא לעולם
מכירת דבר שאינו ברשותו
מכירת דבר שאינו מוגדר
מה נכלל בכלל כל מכירה

הלכות אונאה ומקח טעות:

עד איזה הפרש זו מחילה ומאיזה הפרש זו כבר אונאה
אונאת דברים וגניבת דעת
הקפדה שלא לרמות במידות ומשקולות
מקח טעות מחמת מום בחפץ בנמכר
מכירת דבר איסור

חלות המכירה של קטנים או חרשים ושוטים
שנים שבאו לקנות יחדיו, איזה קונה יזכה במקח

הלכות מתנה:

כיצד חלה מתנה ובאלו אופנים
דיני מתנה שניתנה באונס
פרטים רבים בדיני מתנה
הבטחה לתת מתנה, מתנה לגוי, ודין מתנה שנתנו לאשה נשואה

הלכות מתנה שכיב מרע:

מהי מתנת שכיב מרע ובאלו אופנים תחול
דיני מצווה מחמת מיתה
דיני "מצווה לקיים דברי המת"
פרטים רבים בדיני שכיב מרע
מתנה שכתוב בה "מהיום ולאחר מיתה"

הלכות אבדה ומציאה:

איזו אבדה יש להשיב
מצא אבדה דרך הינוח
אבדה עם סימנים או ללא סימנים
דיני אדם חשוב שמתבייש להשיב
אבדתו קודמת לאבדת אחרים
אדם שעשו לו טובה - מתי פטור מלשלם ומתי חייב
נטילת שכר על השבת אבדה
השבת אבדת גוי
כיצד מטפל באבדה
קנין חצר וקנין ד' אמות

הלכות פריקה וטעינה:

דיני פריקת המשא מבהמת חבירו וטעינת המשא
דיני קדימות במעברי הדרכים

הלכות הפקר ונכסי הגר:

מהו הפקר, כיצד מחילים אותו, ומהם דיניו
כיצד קונים קרקע (עם בעלים או ללא בעלים)

הלכות גזלות (ירושה):

מהו סדר הירושה
בכור נוטל פי שנים
ממה נוטל בכור פי שנים

זהות הקרובים היורשים
 שלא להעביר (להפקיע) ירושה מהיורשים האמיתיים
 ירושת גוי וגר
 עדות על קרוב שהוא ראוי לרשת
 הניח המת יתומים גדולים וקטנים

הלכות אפוטרופוס

הלכות פקדון (שומר חנם):

דיני שומר חנם, מאיזה זמן מתחיל להתחייב בשמירתו, וכללים בשומרים
 דיני שליחות יד
 דיני כפירה בפקדון
 שנים שהפקידו חפץ ואחד מהם תבע את הפקדון
 דיני שמירה בעבדים, קרקעות והקדשות
 דיני אשה או קטן שהפקידו

הלכות שומר שכר:

מהם חיוביו של שומר שכר, וממתי מתחייב
 כפר או טוען טענת גניבה

הלכות אומנים:

בעל מלאכה שקילקל במקום לתקן, מתי חייב ומתי פטור

הלכות שוכר:

דיני השוכר באופן כללי
 כמה יכול להניח על בהמה ששכר
 שינוי ממהות השכירות
 הופסקה פעולת החפץ השכור באמצע התקופה
 דיני שכירות בית
 אלו אביזרים בדירה הם באחריות המשכיר להתקינם ואלו אביזרים על השוכר להתקינם
 שוכר דירה שרוצה להשכירה לאחרים
 ויכוח בין השוכר והמשכיר בענין קבלת סך השכירות
 הכניס חפציו לחצר חבירו ללא קבלת רשות

הלכות חכירות וקבלנות:

כמה סימנים והרבה פרטים בדיני הקבלן (שכר כללי על כל העבודה) והחוכר או הפועל (שכר על
 בסיס הפעולה שנעשית בטווח חודשי או יומי)
 קיבל שדה לעבוד בה והיא לא ראויה לעבודה
 המקבל שינה ממה שהתחייב לבעל השדה

הלכות שכירות פועלים:

תנאי העסקת הפועלים הם כמנהג המדינה
 שליח לשכירת פועלים ששכר במחיר אחר ממה שהורה לו בעל הבית
 פועל (שכר על בסיס יומי או חודשי) או קבלן (שכר על בסיס ביצוע הפעולה) שרוצים לחזור
 בהם באמצע העבודה
 פעולה שלא ניתנת לביצוע ע"י הפועל
 עובד שחולה, האם יקבל שכרו
 ההבדל בין שכירת עובד למלאכה מסויימת לבין אם שכרו סתם למלאכה
 אכילת פועל בשדה בעל הבית תוך כדי עבודתו
 אכילת בהמה בעת עבודה ("לא תחסום שור בדישו")
 איסור הלנת שכר ופרטיו

הלכות שאלה:

חיוביו של השואל, דיני אונס או מתה מחמת מלאכה
 מהו זמן משך השאלה, בכפוף לסוג החפץ או לאופן שאלתו
 האיסור על השואל להשאיל לאחרים
 דיני "שאלה בבעלים" ("בעליו עמו")
 עוד הרבה פרטים בדיני שואל

הלכות גניבה:

מיהו גנב ועוד מדיני גניבה
 אשה או קטן שגנבו, מה דינם
 דיני שינוי רשות
 דיני יאוש מגניבה
 דיני שינוי מעשה
 אופן החזרת הגניבה
 האיסור לקנות מהגנב או לסייע לו
 מה אסור לקנות מחשודים על הגניבה

הלכות גזילה:

מהי גזילה ופרטי דינים באיסור לגזול
 מצוות השבת הגזילה
 דיני יאוש מהחפץ הגזול, בליווי שינוי רשות או שינוי השם
 הגר בחצר חבירו או משתמש בחפציו שלא מדעתו (דיני "זה נהנה וזה לא חסר")
 גזל, ואינו יודע ממי גזל ולמי להשיב
 אם מקבלים את החפץ מגזולן שבא להחזיר ולעשות תשובה
 קנה חפץ גזול מהגזולן הגוי או היהודי
 כל דיני "דינא דמלכותא דינא" עם פרטיהם
 מעשים שהם גזל, כגון משחק בקוביה
 דין גזילת קרקע
 דיני גביית הקרקע מהגזולן

דיני יורד לתוך שדה חברו (עשה פעולת השבחה לחברו בלא רשותו)
הסגת גבול
לא לבטל מעבר ציבורי

הלכות נזיקין:

מזיק בכוונה או בשוגג ועוד מדיני מזיק
מרשה לחברו להזיק את ממונו
רודף, נרדף או מציל שהזיקו במרוצתם
דיני החוטף מצווה מחברו
מזיק בהמת חברו
מזיק בגופו או שלא בגופו
היזק שאינו ניכר
דיני גרמא וגרמי
שמין השברים לניזק

הלכות מאבד ממון חברו בידיים, מוסר ומלשין:

כל דיני מוסר ומלשין, מתי חייב ומתי פטור, ומה יעשו בו

הלכות נזקי ממון:

דיני שור תם ומועד
תמצית דיני קרן שן ורגל
דיני רגל וצרורות
דיני היזק שן
הכניס חפצים לחצר חברו, וחברו הוזק בהם
אופן שמירת שור תם ומועד
דיני ספקות בניזקין (כגון שלא ידוע במה הוזק)
שוורים שהזיקו זה את זה
שמין השברים לניזק
דיני שור שחבל באדם
דיני שור של גוי או של חש"ו (שהזיקו או הוזקו)
עדות על נזיקין
איסור גידול בהמות דקות או מסוכנות
דיני בור וחייביו
תולדות בור
שנים שנתקלו והזיקו זה את זה
מתי ישנה רשות להוציא נזקין החוצה
כותל שנפל
לא להניח דברים המזיקים ברשות הציבורית
נזקי אש ודיניהם
אופני הגבייה מהמזיק

הלכות חובל בחבירו:

חיובי נזק צער ריפוי שבת ובושת, למי שחובל בחבירו
חבלה שלא בכוונה
נגף אשה ויצאו ילדיה
דיני חבלה בהורים, בבנים, באשה ועוד
חייבי מיתות ב"ד בזמן הזה
הצלה הנרדף מידי הרודף (ודיני הפלת עובר)
החיוב להציל את חבירו
חובת עשיית מעקה לגג וסילוק מכשולות